

Wie schrijft, die blijft

P.P.G. HODIAMONT

‘Publish or perish’ is een veelgehoorde kreet in wetenschappelijke kringen. Op die stelling zelf valt weinig af te dingen. Wetenschappelijk heet een product immers pas vanaf het moment dat de onderzoeker het, ter kritische toetsing, heeft voorgelegd aan de kring van vakgenoten. Met het aantal publicaties in *peer-reviewed* tijdschriften stijgen de status en de wetenschappelijke marktwaarde van de persoon in kwestie. Dat lijkt me een acceptabele gang van zaken in een tijd die mensen afrekent op hun meetbare productie. Waar ik moeite mee heb, is de eis die besloten ligt in het citaat, namelijk dat die publicaties moeten plaatsvinden in Engelstalige tijdschriften. Hoewel een argument daarvoor zou kunnen zijn dat die tijdschriften het grootste bereik aan kritische vakgenoten hebben, vraag ik mij af of de lezers in kwestie wel een juiste indruk krijgen als de publicatie een psychiatrisch onderzoek betreft van een niet-Engelstalige populatie. Psychiatrie is immers bij uitstek een talig vak, dat haar voornaamste variabele, de psychopathologie, niet zonder meer van de ene taal in de andere kan omzetten. Om Mulisch te parafraseren: elk woord heeft een klank en een betekenis die in een andere taal verandert in een andere klank en een betekenis die de psychiater niet in gedachten had. Het Nederlandse woord pijn bijvoorbeeld zou in het Duits (een verwante Germaanse taal) vertaald worden als *Schmerz* en in het Frans met *mal*. De etymologie leert echter dat de culturele achtergrond van dit begrip in Nederland, Duitsland en Frankrijk verschilt. ‘Pijn’ is afgeleid van het Latijnse poena, dat straf of boete betekent, en heeft een morele bijbetekenis. ‘Schmerz’ verwijst vooral naar een lichamelijke sensatie en ‘mal’ geeft alleen aan dat er iets negatiefs aan de hand is.

Dat het hier niet gaat om irrelevante nuances, blijkt onder meer uit het onderzoek van Marcos e.a. (1973). Zij toonden aan dat het aantal symptomen van Amerikaanse schizofrenen met Spaans als moedertaal verdubbelde, als de patiënten in het Engels werden geïnterviewd. Merkwaardigerwijs zijn het juist de Angelsaksische ‘taalimperialisten’ geweest die de taal als medium van kennis ter (filosofische) discussie hebben gesteld. Baanbrekend was vooral de opvatting van de latere Wittgenstein (Delijs e.a. 2000) dat de wereld zich ontsluit in de talige weergave daarvan. Elke vertaling zal de validiteit van de oorspronkelijke beschrijving ondermijnen. Dat lijkt me een belangrijke reden om patiënten te beschrijven in hun eigen taal. En zolang zij het Engels niet voeren als moedertaal, zouden wij dat in onze publicaties ook niet moeten doen. Ik pleit, kortom, voor een Nederlands- of Vlaamstalige beschrijving van Nederlands- of Vlaamstalige patiëntenpopulaties onder het motto ‘wie schrijft, die blijft’. De psychiatrie der lage landen en ons tijdschrift zouden daar wel bij varen.

LITERATUUR

- Marcos, L.R., Alpert, M., Urcuyo, I., e.a. (1973). The effect of interview language on the evaluation of psychopathology in Spanish-American schizophrenic patients. *American Journal of Psychiatry*, 130, 549-553.
- Delijs, C., Gatzemeier, M., Sercan, D., e.a. (2000). *Geschiedenis van de filosofie*. Keulen: Könenmann.